

Nr 102.

Av herr Nilsson, Ernst Hjalmar, m. fl., *angående ändrad lydelse av 15 § tredje stycket förordningen om nöjesskatt.*

Vid 1945 års riksdag framlade Kungl. Maj:t proposition till riksdagen med förslag till förordning om nöjesskatt. Med anledning av propositionen väcktes i båda kamrarna ett flertal motioner med hemställan om lindring av beskattningen för ideella och politiska organisationer samt för folkets hus eller andra sammanslutningar, som äga och underhålla allmänna samlingslokaler. I motiveringen för denna hemställan anfördes i de olika motionerna att de många små ideella och politiska föreningarna i landet äro av mycket stor samhällelig betydelse och att det under senare år blivit allt svårare för dem att ekonomiskt kunna hävda sig. Inte minst var detta fallet med de sammanslutningar, som åt föreningsverksamheten uppläto samlingslokaler, varför utan intet föreningsliv skulle kunna uppehållas, varför även dessa sammanslutningar borde beredas vissa lättnader i nöjesbeskattningen.

Vid frågans behandling i bevillningsutskottet tog utskottet även en viss hänsyn till de i motionerna framförda synpunkterna. I sitt betänkande (nr 66 till 1945 års riksdag, höstsessionen) anförde utskottet beträffande de lokalägande föreningarna bland annat följande:

»Jämväl i fråga om sammanslutningar, som ha till uppgift att tillhandahålla allmän samlingslokal, är det av betydelse, att dylika sammanslutningar icke på grund av alltför hög nöjesbeskattning hindras att utöva sin ur allmänna synpunkter gagnande verksamhet. Särskilt för de mindre och ekonomiskt svagare sammanslutningarna torde skyldigheten att erlagga nöjesskatt för av dem anordnade nöjestillställningar vålla ett betydande avbräck i deras verksamhet. Utskottet tillstyrker med hänsyn härtill att befrielse från nöjesskatt medgives även i de fall, där nöjestillställning anordnas av organisation, som har till uppgift att tillhandahålla allmän samlingslokal.»

Med anledning av det anförda förordade bevillningsutskottet ändring av 15 § i nöjesskatteförordningen, vilket även bifölls av riksdagen.

Med anledning av riksdagens beslut och förordningen av den 21 december 1945 om nöjesskatt ha folkparker och folkets hus, som bland annat bedriva teaterverksamhet, i god tro och med full övertygelse att de uppfylla de angivna fordringarna vid avlämnande av nöjesskatt gjort de avdrag som de anse sig ha rätt till enligt 15 §.

Folketshusrörelsen är gammal i vårt land, och man kan i stadgarna finna vissa otidsenliga formuleringar såsom »att föreningen har till ändamål att genom inköp eller byggnad av därtill passande hus åt sina medlemmar an-

skaffa lämpliga samlings-, läse- och förfriskningslokaler» eller »att befrämja sina medlemmars ekonomiska intressen genom att bereda sina medlemmar bostäder och samlingslokaler». Trots dessa formuleringar upplåta folkets hus och parker sina lokaler till *alla inom orten befintliga organisationer*, och i regel äro även dessa organisationer *delägare* i folkets hus. De stora centralorganisationerna Folkets parkers centralstyrelse och Folketshusföreningarnas riksorganisation ha i sina normalstadgar en annan formulering, som ungefär svarar mot det reglemente vilket utarbetats av statens nämnd för samlingslokaler. Enligt uppgift avvaktar riksledningen f. ö. den pågående översynen av lagen om ekonomiska föreningar och torde därefter föreslå en allmän översyn av respektive föreningsstadgar.

Enligt nu använda normalstadgar ha föreningarna till ändamål att bereda föreningens medlemmar och på orten befintliga organisationer och föreningar tillgång till bland annat lokaler för möten, teater, bibliotek, bostäder m. m. och driva annan därmed jämförlig verksamhet, varmed skyldighet att föra handelsböcker är förbunden.

På grund av att en del folkets hus och parker ha gamla och otidsenliga stadgar har regeringsrätten i utslag förklarar, att dessa föreningar icke äga åtnjuta skattelindring, som i 15 § avses.

Med anledning av detta utslag har riksräkenskapsverket kommit med anmärkningar, och många folkets hus och parker komma på grund härav att i efterhand få inbetala avsevärda belopp i nöjesskatt.

Många av dessa föreningar komma därigenom att ställas i en mycket svår ekonomisk situation. De flesta av dem ha i regel dålig ekonomi, beroende på alla de olika utgifter som medfölja verksamheten, såsom nöjesskatt, arvoden för musik, Stimavgifter, ordningspolis m. m. Härtill kommer att de folkets hus och parker, som bedriva teaterverksamhet och vilja ge ortens befolkning en god teater, på grund av ökade gager och andra ökade utgifter numera få finna sig i att denna verksamhet för varje år går med en betydande förlust.

Av förarbetena till 15 § tredje stycket i nöjesskatteförordningen framgår, att syftet med denna bestämmelse i främsta rummet varit att bereda folketshusföreningarna, folkparkerna och andra liknande organisationer viss *lindring* i nöjesbeskattningen.

Enligt ovan refererade regeringsrättsutslag och riksräkenskapsverkets anmärkningar har en sådan lindring emellertid i praxis icke kommit till stånd, beroende på att föreningar, varom här är fråga, icke ansetts fylla kravet på att föreningarna skulle tillhandahålla *allmänna* samlingslokaler. Med hänsyn härtill torde en utvidgning böra ske av bestämmelserna i 15 § tredje stycket på så sätt, att ifrågavarande skattelindring må åtnjutas av folketshus-, folkparks- och andra liknande organisationer oavsett huruvida dessa enligt sina stadgar kunna sägas tillhandahålla allmänna samlingslokaler eller ej.

En dylik ändring torde icke innebära någon saklig utvidgning i förhållande till vad som förutsattes vid stadgarnas tillkomst. Något missbruk av rätten till lindring i nöjesbeskattningen torde icke behöva befaras med hänsyn till de villkor, som i övrigt föreskrivas för rätten att åtnjuta sådan lindring.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte antaga följande förslag till ändrad lydelse av 15 § tredje stycket förordningen den 21 december 1945 (nr 823) om nöjesskatt.

15 §.

Där ideell — — — syfte.

Vad i — — — främja hästsport.

Där nöjestillställning anordnas av folketshusförening, folkparksförening eller annan liknande organisation eller av organisation, som har till uppgift att tillhandahålla allmän samlingslokal, åtnjutes befrielse från nöjesskatt för varje tillställning med belopp som i första stycket angives. Vad nu sagts skall gälla endast under förutsättning, att organisationen under de senast förflutna fem åren icke lämnat utdelning åt sina medlemmar, att tillställning av samma slag hålles högst två dagar i följd inom samma lokal eller område och att tillställningen icke är av beskaffenhet som avses i första stycket andra punkten.

Stockholm den 20 januari 1949.

Hjalmar Nilsson

i Kramfors.

Birger Andersson.

Lage Svedberg.

J. F. Grym.

Gustaf Karlsson.

A. Gillström.